

GABRIEL GEORGESCU

(1914—1973)

ZENOVIE CÎRLUGEA

Contemporan cu marcea ecloziune a liricii interbelice și frecventînd, cu interes, mediile literare bucureștene ale epocii, Gabriel Georgescu (gorjean pe linia ascendenței materne) face parte din familia așa-zisilor poeți reîlivi și vizionari. Discret cu asupra de măsură, adică peste marginaile îngăduite, el arde pînă la jarul din urmă în anonimat, timp de aproape patru decenii, strîngîndu-și apoi versurile risipite prin periodicele vremii (1934—1966) în unicul volum **Poemul fără flăcări** (E.P.L., 1969), carte ce avea să-l restituie generației sale, priatr-un lirism de o reîlxivitate gravă și vizionară. Traducător împătimit și subtil, G. Georgescu ne-a dat volume întregi din poezia franceză și maghiară din literatura rusă și germană, traduceri foarte apreciate în lumea specialiștilor, pentru consonanța de spirit și expresie, pentru măiestria și expresivitatea limbajului poetic uzitat.

După o viață hărțuită de aventură (datorată unor „thème de altă natură”, cum îi plăcea să spună!), dar mai ales de suferințe cardiace și reumatice, care-l îmbătrîniseră nefiresc, se stabilește la extremitatea țării, la frontieră (Satu-Mare), „ca un Dighenis Ackritas” (cum iarăși declara în ancheta **Tribunei** din 22 februarie 1973, cu numai trei luni înainte de a muri), făcînd naveta ca șef al catedrei de literatură universală și folclor de la Institutul de Învățămînt Superior din Baia-Mare.

Nu sîntem încă în posesia biografiei lui G. Georgescu, care pare absconsă, dar nu irecuperabilă, nu credem nici că va fi solicitat vreodată a fi membru al Uniunii Scriitorilor (un titlu, chiar postum, ar fi și echitabil și just). A intra în evidența oficială, în vederea unor viitoare dicționare și lucrări de sinteză, nu e un lucru neglijabil. Unul din

puținii critici care i-au frecventat poezia își încheia succintul studiu cu următoarea „**Notă în 1978**: O selecție a operei poetice a lui G. Georgescu, definitivată de autor în ultimele luni de viață, se află în manuscris. Care editură o va publica și când?” Gheorghe Grigurcu, **Poeți români de azi**, C.R., 1979, p. 250, cap. „**Citadinii și intelectualizantii**”).

G. Georgescu debutează prin 1930, sub pseudonimul, cu critică literară și versuri (îl descoperă ca poet și publicist/eseist Pompiliu Constantinescu și îl publică imediat în **Vre-mea**). Frecventează cu regularitate ședințele cenaclului Ion Cimpineanu al lui Eugen Lovinescu. Se bucură apoi de aprecierile lui Vianu, Streinu, Perpessicius.

Traduce, după Eliberare, ample selecții din Ady Endre, Kiss Jenő, Petofi, o amplă antologie de poezie franceză de la Baudelaire la Aragon, precum și piese de teatru din Hary Becque (**Corbii**, dramă în patru acte) și Goethe (**Ciavigo**, tragedie în cinci acte).

Unul din criticii de astăzi care l-au cunoscut, destul de intim se pare, este Al. Raicu, al cărui necrolog din **România literară** (28 iunie 1973) îl reproducem mai jos, pentru o cit mai completă imagine asupra vieții și operei de poet și traducător al lui G. Georgescu:

„A plecat dintre noi pe neștiute, modest cum și-a dus viața, un rapsod elogiât cu ani în urmă de T. Vianu și de Perpessicius. Îl întilnisem în acea perioadă efervescentă, când apăreau și dispăreau, la câteva săptămîni, zeci de reviste literare, îndeosebi scoase cu mari sacrificii materiale de tineretul studios.

Îl vedeam prin '24---'35 în Amfiteatrul Facultății de litere și filozofie din București, la cursurile lui Mihail Dragomirescu, Dim. Caracostea, Ov. Densușianu, dar și la cele ale lui N. Iorga și S. Mehedinți. Discret, la cite-un cenaclu scotea din buzunar o hîrtiuță și citea cu sfîciciune, monoton, versuri pline de lumină și azur.

Pe urmă nu l-am mai întilnit. După ce s-a înapoiat din Bulgaria (unde a predat o vreme lb. franceză la un liceu românesc din Sofia) a început să colinde țara, ocupînd diferite catedre pe la Năsăud, Oradea, Arad, Deva, Oravița, Rosiorii-de-Vede, Craiova, Petroșani, Satu-Mare, Baia Mare... În tumultul acestor peregrinări, își găsea timpul și stăruința de a nu se rupe de publicațiile literare. Îl găseai

fie în paginile **Vremii**, în **Floarea de foc** sau în **Revista Fundațiilor**, fie în **Luceafărul** din Sibiu sau în **Pământul** din Călărași.

După eliberarea țării, a fost prezent cu versuri originale și traduceri în săptămânale prestigioase — „Gazeta literară” și „Tribuna”, „Ateneu” ori în paginile consacrate evenimentului literar al unor ziare județene. În peste trei decenii de migală asupra versului, G. Georgescu a dat nu numai o elevată poezie proprie de interiorizare, ca aceea din volumul **Poemul fără flăcări**, apărut în 1969 la Editura pentru literatură și sute de traduceri adunate în cărți distincte (Paul Verlaine, **Versuri**, Editura Univers, 1967; Ady Endre, **Spre mine**, Ed. Dacia, 1970 și **Scăpărătorul focului**, Ed. Minerva, 1948), în volume colective (Ch. Baudelaire, **Florile răului**, Ed. Univers, 1969) sau risipite prin reviste.

Poet de întinsă cultură, G. Georgescu s-a manifestat însă și în eseuri ce dezbăteau probleme ale actului creației, pronunțându-se pentru respectarea valorilor clasice, dar și pentru inovație și modernitate.

Suferind trupește, aflu că iubea cu patimă literatura celor tineri și nu arareori zorii îl prindeau cercetînd paginile de poezie proaspătă care i-au rămas, pînă în cele din urmă clipe, apă vie și izbăvitoare”.

Unicul său volum antum de poezii, **Poemul fără flăcări** (E.P.L., 1969) cuprinde două cicluri; unul care dă și numele volumului și cuprinde poezii scrise în intervalul 1934—1944 și al doilea **Copilul-floare**, care adună poezii de pînă la 1966.

G. Georgescu cultivă un lirism dens, în menirea unei prozodii clasice modernizate, de o valoare reală, confirmată în timp. Uneori în poezia sa, de o rememorare catartică, se insinuează iluminările unui scenariu vizionar, epic, dezvoltînd arborescența unui lirism la granița fabulației și baladescului.

Volumul anunță încă din **Poezie** acele „esențe și distilării / de studii lungi, de versuri, de romane” (în jurul „albelor borcane” vibrează „roșul obscur din farmacie”) Poezia lui G. Georgescu nu cade în purism și abstract, într-un suprarealism întîrît anost și anodin, ci dezvoltă un scenariu liric pînă la extrema comunicării metaforice, într-o ra-

finată idealitate vizionară. O sensibilitate refulată trasă în retortele unui cartezianism protegitor apără poezia de efuziuni factice și de insurgență sentimentală. O astfel de poezie premerge etapa de resurrecție a baladei parcursă de Cercul literar de la Sibiu, avînd meritul de a descoperi valorile funciare ale lirismului de idei, cu propensiune spre baladesc, născut la noi în perioada interbelică (Barbu, Philipide sînt numai cîteva nume ale acestei direcții compozite).

Însuși titlul, dacă nu ostentativ cel puțin programatic, anunță un proiect liric bine conturat în datele lui intime, capabil a pune în decantare acel **poem** „fără flăcări”. Așadar, nu o poezie de efuziuni sentimentale, factice și hormonale. „Departe de farmec și avînt”, G. Georgescu tinde la un lirism pur, tras dintr-o aventură a unui spirit grav și a unei conștiințe ce simte nevoia mărturisirii. G. Georgescu trăiește poezia la modul absolut, aceasta e absorbție totală a destinului, spațiu al absolvirii, recuperării și înseninării („Cîntecul e ca zborul în somn. Ce noapte bună!”). Spațiu insecuritynt totodată, populat de o întreagă sarabandă de fabulații fulgurante, pe care o imersiune supremă a cartezianismului său poetic i-l relevă, o lume populată de fantome, închipuiri, himere și pretutindeni acea **uimire** cathartică:

„Dar tot mai jos, departe de farmec și avînt,
un om coboară-n mină c-o lampă de cărbune
și flacăra ei crudă stîrnește sub pămînt,
fantomă pînditoare, închipuiri nebune...
lăcerea și uitarea, perpetua uimire”

(Drumul extrem)

Poezia e, așadar, pentru G. Georgescu un „drum extrem, un itinerariu/proiect la limită, un demers total, o sublimare a destinului („prin pîlnia subțire”) în ideatic și sublim, toate puse într-o perspectivă pe care suferința o convertește în uimire și o transcede în idealitate: „Roșul obscur din farmacie / vibrează-n jurul albelor borcane / esențe și distilării / de studii lungi, de versuri, de romane...” (**Poezie**).

La „flacăra crudă” a poeziei, această introvertire a spiritului îi deschide „porțile marilor singurătăți pierdute”; poetul păsește cu uimire într-o lume de fabulații tremurătoare. Viziunile sale nu au muchii clare, au permanent contururi mișcate, ceva de clar-obscur, în care stăpînește cenu-

șiul, ceața, în general o atmosferă mohorită. Poeia lui G. Georgescu vine dintr-o ipostază tirzie a vieții, ca o rememorare cathartică. Ea se trece, în sufletul poetului, ca un foc, devorând pînă la cenușa supremă, în sensul unei asceze din care lipsește cel mai elementar gest de retractilitate :

„Poemul fără flăcări în mine se trecea
ca un butuc ce arde fumînd în soba spartă.
Cenușa lui mă-ntinse sub palida-i perdea
și timpul sta. Stam singur, ca-ntr-o planetă moartă.

Cu o mirare lungă și goală, dispăreau,
dar un cuvînt mă prinse în groaznica-i orbită
și mă văzui deodată cu fața împietrită,
halucinantă umbră prin mine cum fugeam.

Trecui pădurea-n flăcări, pustia neclintită
și piscurile albe trecui, fără să știu
că-ți voi vedea la capăt, o, inimă iubită,
mormîntul sfînt spre care sînt singurul hagiu”.

(Poemul fără flăcări)

O senzație de timp scurs, de tîrziu, de senectute vitală și spirituală se simte pretutindeni, iar poezia se întemeiază atunci ca o rememorare metaforică a acestui proiect liric, de limpidități cristaline, elevate și nostalgice în una din marile sale accepții.

Poetul poartă pe trupul său răni ca nobile însemne ale aventurii, răni care, prin autoironie, „nu fac un ban!” Spiritul său incandescent fără a fi ostentativ, ci înăbușit la maximum, este **jar**, adică un foc extrem. Iată-l pe poet evaporîndu-se pe grătarele înroșite ale conștiinței :

„În jar neștiut, fără vilvoare,
dogorăște duhul, ca vatra”.

(Pentru muza lui Burns)

Gestul suprem de a întinde mîna spre himera salvatoare a eșuat prin însăși opțiunea pentru această chindie caniculară de sublim și combustie totală :

„Mai sus de fericire și chinul tuturor,
Cădem arzînd, cu mîna spre lumea așteptată...”

(Cădem arzînd)

Dincolo de miracolul de ghirlande, de vrăjitoriile de-
vată, poezia e spațiu-limită, un mit al lucidității extreme.
Sub acest semn heraldic stă întreaga poezie a acestui ciclu.

Izvorul marii libertăți este „strălucitoare sare a gândi-
rii”, deci înțelepciunea, al cărui elogiu îl face în poemul
Soluții (foarte interesant pentru maniera în care sînt con-
vertite la un lirism „epic” unele date ale absurdului folclo-
ric din descîntece). Contradicțiile gândirii dispar odată cu
împăcarea supremă :

„Strălucitoare sare a gândirii,
în tine este marea libertate.
O libertate unde se confundă
(puternică și stranie ca vidul) ·
văpaia lunii, haita din pădure
și piatra neclinită-n mîlul bălții”.

Intr-o **Elegie socratică** G. Georgescu invocă puterea po-
eziei atotsalvatoare („lebadă, metaforă de lut”), știindu-se
că lebăda în mitologia greacă e însuși simbolul Poeziei.
Altundeva, înțelepciunea e „nume-mbălsămat”, „fruct al
transparenței și-al uitării” sau de-a dreptul „liberă mîină a
indiferenței”, invocată în spiritul abolirii propriilor umori
și eșecuri (**Sub crengile-nflorite**) pretutindenii prin înțelep-
ciune, poetul înțelege asceză, iar asceza e izvorul poeziei
pure, „boală”, „molimă” din Asia”, care amenință să înne-
grească cu flacăra-ı dogmatică marmurele pure ale spiritui-
lui său antic de seninătate, împăcare, echilibru :

„Un creier pe aripile ascezei
Sub flacăra soiară se rotea —
uliu fierbinte, straniu, aburind,
stîrnit de-o molimă din Asia.
Inverșunat, în doliul nopții,
ridică flacăra dogmatică
să-ți pedepsească marmorele pure,
spiritul lumii, clară Atică !”

(Dialogul Asiei)

Această „molimă” asiatică vine din orientul posomorît
al spiritului ca o „romantică teroare de non-eu” (**Posomori-
tul orient**).

Totul rămîne însă „un vis al simetriilor senine / în peștera ciclopului” (**Visul simetriilor**). Motoul poemului „... și credea / în fandasii nebunești”) vine în sprijinul aceluiași viziuni utopice, cîte vehiculează poezia sa.

A sta la o masă plină cu albine înseamnă a lua parte la ospățul Poeziei însăși (**Sub crengile-nflorite**), **gîndire care se cugetă pe sine**, se simte bine în acest „culcuș de ceară și miere”, unde tentaculele timpului (morții) nu-l ajung:

„Gîndire cugelîndu-se, pluteam
lăsînd departe antica putere
a slăpînirii morții, prin balsam,
într-un culcuș de ceară și de miere.
Pluteam într-o uimită bucurie,
cînd, zguduit deodată de-un fior,
înfășurat în pal. ca o mumie,
privii cu ochi de sticlă: am să mor!”

(O noapte de ianuarie)

În strînsă legătură cu simbolurile aventurii poetice se desfășoară amplu **tema morții**, la capătul unui itinerariu spiritual de excepție. Un ochi senin și rece, bătut uneori tonic și cu fervoare de brizele absolvirii, menținîndu-se întotdeauna într-un regim elegiac de factură socratică, ia în primire sentimentul thantic. Totul merge în stilul unei notații reci, sapiențiale, ca în acest **Peisaj** interior:

„Orbirea și paralizia
și cancerul ce rupe oase
își umflă-n mine vijelia —
și trunchiul sălciei pletoase
se zbate-n crivăț și răsună
lovit de fulgerul din lună.

Acum — e gol nepăsător...
Lumina ochiului atroce
sfîșie umbra de humor.
Iar versul care să-l evoce
e ca un tub, pe unde vîntul,
pustiul, își fluieră cuvîntul”.

Imaginea **Hidosului** e însăși viziunea crudă a morții, pe care o întruchipează și **Cățeaua sălbatică** ce „zăpăie în tărîmul Turcocrăției / în adîncă noapte magnetică”. Impo-

triva acesteia poetul ridică poezia — rugăciune „aprinsă ca un foc de aramă” (**Rugăciune**).

Însăși aventura poeziei este văzută în stil de baladă, adică de epică a ideii lirice, ca o odisee „spre Ultima”. unde se dă o decisivă luptă cu Gloria morții :

„Vîslind din greu, atingem stîncă
și sus, la capătul puterii,
ne ține locului, adîncă
magnilocvență a tăcerii
sunind în noi, nemărginită.
Și-acolo, ca s-o smulgem sorții
pe preafrumoasa adormită,
dăm lupta cu Gorila morții...”

(Spre Ultima)

O altă capodoperă a acestei serii baladești este piesa **Labirint**, care, în aceeași manieră și viziune clasică, rezumă nu numai întregul proiect liric, dar deține cuvintele-cheie ale acestei mitologii lirice deprimante dezolante (scame, piclă, uimire, labirint, încăpere goală, maimuța morții...). O cităm în întregime :

„Un labirint de goale încăperi
uimirea infinit îl prelungea ;
în magnetismul straniei tăceri
pășea îngălbenind inima mea.
Aici orice dădea de bănuț ;
chiar scama unui ariadnic rest.
Ceva fără cuvînt și fără gest
ca un presentiment, la nesfîrșit
îmi arăta o altă încăpere,
mereu, mereu o încăpere goală.

Venea o piclă tristă dintr-o sală
și mai picloasă, cînd, după unghere,
cu labe ca ventuzele de gumă,
maimuța morții se zvîrli la mine.
Lovind-o peste botul plin de spumă,
izbea ca un burduf de box ce vine
cumplit de violent la locul lui.
Un ochi mi se scursese-n buzunar.
Zmulgîndu-mi inima, o mai văzui
fugind ca un punct negru pe culoar”.

Poemul ilustrează tema **labirintului** (oare reflex al complexului labirintic borgesian! pus atât de bine în evidență de Paolo Santarcangeli), atât de frecventă în mitologia poetică georgesciană (de factură greco-romană), o adevărată obsesie a acestui lirism acut (v. „**Dictionnaire de symboles** sous la direction de Jean Chevalier avec la collaboration de Alain Gheerbrant, Robert Lafont éditeur, 1969, p. 445—447). Poetul, bezmeticind prin galerii oarbe, fără speranță în această arhitectură ciudată a claustrării și reclusiuni în sine, implicat într-un **itinerariu inițiativ**, străbate acest spațiu invadat de insecurități, de malignități axioase. În angherele căreia pîndește „mămuța morții”. Hidosul, Himera. Căteaua sălbatică. Un bestiariu din „tărîmul Turcocrăției” în trecerea căruia poezia se îmbibă de un onirism clasicizant, punînd în ecuație un lirism vizionar și dezvoltînd o filozofie a spaimei. Ora proiectului (liric) itinerant este indecisă, ștearsă, apatică — după termenii frecvenți: **picloasă și cenușie** — sugerînd un spațiu al tîrziului. Întîlnirea cu Himera implică încheștarea supremă, confruntarea teribilă, lupta pe viață și pe moarte cu „mămuța morții” (**Labirint**), care este numită în poemul „**Spre Ultima**” „Gloria morții”...

Atotputernică este senzația de tîrziu și vacuitate, de timp biologic consumat și de clepsidre scurse, de „agonie infernală” (**Parodie**) și de „țipăt” zadarnic (**Semne negre**). Senzația „singelui străveziu” ca o leșie vine să finiseze expresiv, ca o celulă cerebrală, acest „spectacol rigid” din sala goală, privit „printr-un imens bandaj de ceață” (**Întu-necare**). **Ceața** devine clar-obscur, semiîntuneric, adică **pîclă**, termen frecvent în această mitologie lirică. Poetul evocă în câteva sintagme acest regim temporal. Nimic clar, totul este mișcat, fără contururi precise, totul intră sub imperiul acestei atmosfere **picloase**. Poezia se umple atunci de imaginile destrămării, devastării, înnegurării; bătălia decisivă a conștiinței și spiritului se lasă cu **zdrențe, fișii, petice** iar poetul, jînță hăituită, se simte, în acest dezastru sufletească, drept Cezar al unui imperiu devastat:

„Zdrențe de zori, fișii de miez de noapte
lunecă-n suflet cu foșniri magnetice.
Cezar, fac semu spre toate zările, cu sceptrul
și filfiie, imens, imperiul meu de petice”.

(Sub crengile-nflorite)

„Venea o pîclă tristă dintr-o sală
și mai pîcloasă, cînd, după unghere,
cu labe ca ventuzele de gumă
maimuța morții se zvîrli pe mine...”

(Labirint)

„Mocnind în pîclă, ascultam șoptind
putregăioasa gură a tăcerii...”

(Soluții)

„Tristețe vinătă, malignitate
A neputinței întrupare,
vidul statuii funerare,
posacă, picotind în mutitate...”

(Acrivița)

„La fulgerele gîndului, sclipesc
pîcloasele imagini, tot mai clare ;
magie, cîntec supraomenesc
din glas de bufnițe huiduitoare”

(Visul său)

„Era cenușa gîndului. Cădea
ninsoarea-ntunecată peste mine ;
vorbea ca păsări filfiau prin ea,
ciudate, rătăcite și străine.”

(Elegie socratică)

„Sub o lună fugărită, în toamnă,
(era poate apogeul lunii)
soarta, îngropînd corabia-n valuri,
încîlcind văzduhul de funii,
m-aruncă la un țarm singuratic,
blestemat de fantoma romană.
Un pustiu. Gura șerpilor
se-ndulcea de viață și mană”.

(Satira triumfală)

Pîcla, ceața, tristețea vinătă, leșia sîngelui, cenușa gîndu-
lui alternează cu priviri împietrite, cu negre zodii, încă-
peri goale, săli împietrite în care stăpînește Neantul, fșii

de lumină întunecate, nopți oarbe în care stăpînesc hidoasele stihii, bestii, pete circulare, fantome pînditoare, filfiit de păsări, ape cu luciri de smoală, aburi greoi, nopți magnetice, statui funerare, posace, ani fumegători, bufnițe huidoare, culoare de ciment, celule cerebrale, umbre, himere, arătări hidoase, siluete indefinite în agonii infernale, vârtej ameteitoare, mohorîta mătrăgună, spumate valuri furibunde și pretutindeni silueta posomorită a Poetului : „apari posomorît” (**Poezie**), „mergeam posomorît” (**Posomoritul Orient**), „posomorîte amintiri / se mușcă-ncet, gelatinoase, / cu palidele lor luciri (...) / și-n golul ochilor apare / ghețoasa floare carnivora” (**Hidosul**).

Dincolo nu se poate trece, întrucît în acest spațiu bîntuie himere și stihii dezlănțuite. E deopotrivă atît un spațiu biologic, cît și spiritual. Absolvirea în spirit, eliberarea rămîne utopia supremă a poeziei ei. Pîcla, ceața, cenușa, gresia gîndului, noaptea oarbă, gheața, aburii, culoarea de ciment (adică tot ce poate intra sub **rodia cenușii**) ridică un zid inexpugnabil, în fața căruia se consumă poezia acestei aventuri, a acestei aspirații dureroase. În acest univers liric dezolant apar și cele mai hidoase arătări. E prezentă ideea încordării într-un ultim și suprem efort. Ceea ce rămîne Poetului e să contemple, ca un Cezar, acest „imperiu de petice” fluturînd. Ajuns în acest spațiu insecurity, spiritul poeziei încearcă să se salveze prin acea „sublimă gîndire cugetîndu-se pe sine”. Oricîte fabulații lirice ar încerca, poetul se trezește bezmeticînd în acest spațiu confuz, pîcios, cețos, dominat deci de teroarea lînzii și cenușie a morții.

Celălalt ciclu, **Copilul-floare** (1944—1966), dedicat fiicei sale, Tudorița, cu acroșuri biografice mai evidente, păstrînd totuși înălțimea tensională cu aceeași rigoare a unui lirism reflexiv, constituie celălalt pol al universului poetic. Dacă ciclul anterior stă sub semnul vînat al unei tristeți maligne, **Copilul-floare** e ciclul celebrării luminii și purității. Aspirația spre puritate are un sens, acela de a pune în paranteză, a oînnubila o conștiință încărcată și un spirit angoasat este, cu cuvintele poetului, o fericită metamorfoză, o supremă răzbunare prin puritate :

„Sînt fericite metamorfoze —
triumful răzbunării prin candoare”.

(**Duhul subpămîntean**)

Nostalgia fericirii umple sufletul celui ce se simte ca o trestie sub generațiile de furtuni („cît de absurde și familiare !”). Candoarea, puritatea și limpezirea ca „mireasmă sufletească” vin din suprema ipostază alpină a spiritului. Aici totul poate fi convertit în basme, baluri de curcubee, ca într-o nirvanică feerie a înserinării. O absorbire totală a ființei în misterele poeziei” :

„Acum, eu însumi, dacă vreau, ridic
funinginea furtunii, și-o prefac
în bal de aur, bal de curcubee,
un bal fantastic pentru mine singur,
dansînd cu gesturi libere în gol.
Și glumele acestea le cultiv
din ironie pentru ironie.
Dar tu ești floarea mea înaripată —
mireasmă sufletească, limpezire !”

(Enigma dezlegată)

!
Împărăția basmului de sticlă ;
ce albă ești, nemărginirea mea !
Tărîmul transparenței mele, sihlă
de liniște, de vis și flori de nea !
Cîntă la geam, copilul încintării,
aeriana dansului magie ;
ca fulgii limpezi, pururea să-ți fie
și farmecul și liniștea visării”.

(Invocație)

Conceptele de puritate, candoare, transparență aduc acum în prim-planul poeziei simbolul Copilului-floare, vîrstă de aur inalterabilă, pe care o evocă de atîtea ori prezența fetei sale. Este totodată o rememorare nostalgică ; amintirea războiului sau a unei copilării frustrate de sentimentul plenitudinii generează cîteva texte de înaltă emoție lirică : **Copilul-floare, Floarea neagră, Război.**

Poezia purității și candorii devine atunci o invocație patetică în sensul recuperării unei vîrste de aur. Puritatea e fericire numai cînd aceasta e însăși libertatea. Poetul își contemplă drama propriului său destin și imploră în acest „pustiu al iernii” o „puritate” salvatoare :

„Vrăjiți-mi-l pe-acest avar al vremii,
tîrziu avar al unui rest de vreme,
altît cit i-a rămas din prada vieții!
Vrăjiți-mi-l și faceți-l copil!
Cenușă-i lacătul de foc din suflet,
dar n-o știe. Suflați-i-l în vînt
și spuneți-i: Ești însăși libertatea!”

(Suprema veste)

Opțiunea purității și candorii, stimulată de unele accente biografice, amplifică accente de elegiacă invocație:
„Dă-mi, suflete și floare, puritatea!” **Sufletul** e poetul însuși, iar **floarea** e fetița în care se vede pe sine renăscut și în care pune un magnific ideal de lumină și fericire:
„Să-ți spun povestea mea, fetița tatii? — / iubire, aripi, cîntec de cristal! / Plăpîndul trup la pieptul meu e soare, / aprinde feeriile de lacrimi. / Să-ți spun povestea mea? Dar tu să cînti! / Căldură sufletească, mă răscumperi / tămăduindu-mi inima, precum / se vindecă pămîntul primăvara. / Dă-mi, suflete și floare, puritatea! / Izvorul proaspăt, florile te văd / plutind deasupra lor, strălucitoare. / Topește-mă-n lumina ta, o, floare!” (Să-ți spun povestea mea?)

În poezia **Tîrziu** îl vedem pe poet însoțindu-și fetița care pleacă la școală pînă la colțul străzii, reflectînd la „viscolirile vieții”, „pushtietate orbitoare” / și gîndul fumegă în flăcări”:

Ah, piciorușe pe zăpadă,
în dimineată. către școală!
Și viscolul, ghiozdanul, grija...
Eu mai rămîn în colțul străzii,
și sufletul, oglindă mută,
se mistue-n scînteii de lacrimi (...)
în viscolele fără seamăn
de mult nu mai exist pe lume.
Stă o fantomă-n colțul străzii.
Ah, piciorușe pe zăpadă!”

„Poți tu, candidă primăvară,
 să vindeci a nefericirii pată?
 Imaculări de alb și soare nou
 ce limpezirăți fragedele mlade,
 spălându-mă cu aur și argint
 veți locui ciudatu-mi nenoroc?
 Precum și visul vindecă în somn
 copiii cu picioarele bolnave —
 la fel ducînd o inimă aprinsă
 de vătămare și de frumusețe...”

(Poți tu ?)

Copila, al cărei somn e vegheat în noaptea ploioasă (**Plecarea imaginară**) e „singurul meu prieten” (**Poți tu ?**) „copilul floare cu aripi de soare / în slava curcubeelor de rouă”.

Dacă în primul ciclu avem de a face cu un **bestiar** atît de dens, pus în cheia unui lirism aspru, în al doilea înțilnim o **feerie cathartică**...

Floarea și zborul traduc ideea de fericire și libertate. Poetul își imaginează ipostaze aeriene, plutind în văluri transparente și albe și purtînd pe cap strălucitoarea coroană a scinteirii albastre (**Plecarea copilei**). Se simte ușor într-un zbor de-a dreptul chagallian, care a învins coercițiile materialității, lăsînd moștenire frumusețea și fericirea vieții, o **feerie cathartică** în evaporări de lumină și alb.

De aur sînt, și-n zorii primei brume
 petalele în plete am să-ți las,
 floare să fii, în locul meu, pe lume,
 floare de aur cu argint în glas.
 Tron de lazuli, soarelui asemeni
 coroana, cu albaștri aștri gemeni”.

(Aripi noi)

Multe aluzii și la imaginea platoniană a sufletului —
 atelaj din **Phaidros** !

Deși **Copilul-floare** e un ciclu inegal, dar nu mai puțin unitar (în ancheta sus-citată, poetul anunță că a predat la editură un volum intitulat chiar **Copilul-floare I**), centrat pe ideea ascensională a absolvirii și eliberării prin puritate și candoare, conjuncturînd cu accente biografice, care vin să fundamenteze simbolurile și metaforele unui lirism trăit la extrem, volumul întreg constituie una din cărțile de valoare, capabilă să statueze nu numai un poet de climat și ambianță, dar chiar una din conștiințele poetice de prim-plan ale vremii, căruia critica va trebui să-i acorde tot creditul. În acest sens, o reeditare integrală a poeziei lui Gabriel Georgescu este și necesară și convingătoare. Acțiunea de recuperare critică nu va fi lipsită de acel inedit spectacular.

N o t ă :

Redăm mai jos, în interes biblografic, lista operelor lui Gabriel Georgescu :

- **Poemul fără ilăcări**, E.P.L., București, 1969.
- **Copilul-floare**, manuscris.
- Ady Endre, **Scăpăătorul focului**, Ed. Minerva, Cluj, 1948.
- Paul Verlaine, **Versuri**, E.P.L.U., București, 1967.
- Ch. Baudelaire, **Mici poeme în proză**, Ed. Univers, București, 1970.
- Ady Endre, **Spre Miine**, Ed. Dacia, 1970.
- Ch. Baudelaire, **Florile răului**, E.P.L.U., București, 1968, ediția de G. Dumitrescu, unde participă cu 12 traduceri.
- Kiss Jenő, **Continentalul cîntecului**, Ed. Eminescu, 1970, unde participă cu 12 traduceri.
- Pușkin, **Evgheni Oneghin**, parțial publicat în „Almanahul literar”, Cluj, 1950.
- Antologia de poezie franceză de la Baudelaire la Aragon, intitulată **Florile Lutefiei** (manuscris).
- Petofi Sándor, **Cîntecele mele** (peste 1700 versuri), manuscris.
- Teatru tradus : Hary Becque, **Corbi**, dramă în patru acte J.W. Goethe, **Clavigo**, tragedie în cinci acte, mss.
- poezii originale, mss.
- Colaborări** : „Gazeta literară”, „Contemporanul”, „Viața Românească”, „Tribuna”, „Cronica”, „Ateneu”, „Steaua”, „Orizont”, „Familia”, „Almanahul literar 1973”, „ziarele și suplimentele lor” din Baia-Mare și Satu-Mare.